

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	K 24—	v upravnemu prejemam:	K 22—
celo leto	12—	celo leto	11—
pol leta	6—	četr leta	5-50
na mesec	2—	na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Gremništvo: Knaflove ulice št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 84.

Shod v Krškem.

Nekaterim ni bilo nič kaj prav, da je slovenska napredna stranka sklicala shod na Krško. Na tistem se je ruvalo, da bi se ne dobili prostori za zborovanje, naravno je, da je ostalo to ruvanje brezuspešno. Tak boj se nam vidi otročji, in če je izviral od poveljstva S. L. S., ji nikakor ne služi v éast.

Shod dne 14. marca je bil tako obiskan, kakor dosedaj še ne zlepa kak shod na Krškem. Veliki salon v gospoda Schenherja hotelu je bil natlačeno poln. Shod se je pričel ob polu 4. Politično oblast je zastopal dr. Vončina. Predsednikom je bil izbran župan dr. Romih, ki je pozdravil načrto, na to pa takoj odkazal besedo dr. Ivan Tavčarju. Ta je o političnem položaju govoril nekako tako-le:

Castiti shod! Slovenska napredna stranka je sklicala ta shod v starodavno slovensko mesto Krško, katero se je od nekdaj odlikovalo, da se ni obešalo na klerikalno stranko. Pri sklicanju tega shoda pa so nastale težave, katerih bi v Krškem ne bili pričakovali. Ne poznam vzrokov, iz katerih so izhajale te težave. Tudi nisem radovalen, da bi jih izvedel. Naša stranka se za take reči ne briča, ona hoče živeti, in bode živelja. Sedaj se je pomladila z novimi močmi, in kakor živo srebro bo silila v vse kraje in vasice naše domovine. Pričakujemo, da bo dostikrat slabo sprejme, morda časih še celo tepena, pa se nič ne bojimo. Če bomo kje desetkrat ven vrženi, pridemo enači zopet, držeč se načela, da mora tudi v političnem življenju veljati svobodno tekmovanje. Tega svobodnega tekmovanja se oklepamo, radovljeg ga pa priznavamo vsaki drugi politični stranki, ker nočemo, da bi poleno in kamen mesto prepričevalnih razlogov nastopala v naših političnih bojih!

O političnem položaju se da dosti, ali pa tudi malo govoriti. Na Dunaju so se vsaj nekoliko približali jugoslovanski državni poslanci. Želite je, da bi to zblížanje ostalo trajno, in da bi ne bilo odvisno od slučajne slabe volje kakega dr. Korose ali kakega drugega poslanca. Če ostane trajno, imelo bo tudi trajne uspehe.

In takih uspehov nujno potrebujemo! Vse kaže, da se je avstrijsko nemščino nekako koncentriralo, in da

napenja svoje sile, da bi v zadnjem trenotku še ponemčilo našo državo. Germanizacija odpira široko in globoko svoje žrelo, ker pa je češki narod pretrd, prejeklen, in za nemški želodec težko prebavljen — obrača se to žrelo proti nam na jugu! Seve z največjo in najbolj navdušeno podporo naše vladě! Povod se je dobil v ljubljanskih dogodkih, kjer so nam nemški vojaki ustrelili dva Slovence. Tudi drugod so bile take demonstracije posebno med Nemci, pa živ krst ne govoriti več o njih; samo naši slovenskih ne morejo pozabiti. Posebno v ministrstvih ne! V teh duajskevih ministrstvih je po večini zastopan evet nemškega nacionalizma: vse to, kar visoko glavo nosi po naših ministrstvih, živi v preprinjanju, da je Avstrija nemška in da mora nemška ostati. Te v ministrstvih vladajoče, dostikrat tudi prazne glave, delujejo po načelu, da je en sam Nemečki vreden, kot poldruži milijon slovenskega naroda!

Ko se je izvedelo, da se je v Ljubljani pobil nekaj nemških šip, — osebi se itak nobeni ni nič zgodilo, — je v naših ministrstvih na Dunaju vse pihalo, vse praskalo in praskalo, kakor piha v praska star jazzec, če se je v past ujel! Sklenil se je nekak »rachezug«, nekak maščevalni zajezd proti slovenskemu narodu sploh, in proti Kranjski deželi posebej! Mesto, da bi bili tiste nemške razgrajače na Češkem in Spodnjem Štajerskem za ušesa prijeli, so pa naši položili na klop, da bi jih nam vsakih pet minut petindvajset našteli! V tem tiči tista državo vzdržujejoča vladna modrost, katere zastopnik je sedaj baron Bienerth, sedanjí ministrski predsednik! Dobil je tudi dva pomagača, ki imata posebno nalogu, nalogu namreč, nam vsakih pet minut naštaviti petindvajset udarcev! To sta justični minister Hochenburger, in pa naučni minister grof Stürgh! Ta nemški grof je star napsotnik našega naroda, in če bi šlo po njegovem srcu, bi Slovenci na Spodnjem Štajerskem niti ene slovenske ljudske šole ne imeli. Ta obrabljeni nemški aristokrat nima niti najmanjšega pojma o kulturnih potrebah slovenskega naroda, v tem pogledu sodi, kakor slepec o barvah, in nas Slovence si nekako v tisti podobi predstavlja, kakor si mi predstavljamo nepoznane prebivalce kakve zvezde, visoko tam gori pod nebom. Ta mož je postal pod Biener-

thom naučni minister, kar je po momen poniženem mnenju prava zaunščica slovenskega naroda, ko živimo vendar v dobi, ko se ta narod z vso vnuco poteguje za hitro rešitev življenskega mu vprašanja, to je vprašanja o slovenski aniverzi. V ti dobi, je to pravo norčevanje iz slovenskega naroda, prav tako, kakor bi nam za naučnega ministra postavili redakterja svetovno znanega lista »Deutsche Wacht in Cilli!«

Ker pa Slovenci na naučnem polju itak nimamo veliko, nam grof Stürgh ne bo mogel veliko vzeti! Drugačno pa je z justičnim ministrom dr. Hochenburgerjem, ki je bil po Bienerthu poklican za čuvanja nad tistim lonecem, v katerem se prekučava pravica v Avstriji. Do sedaj je bil advokat v Gradeu, če bi mu bil kdo pred tremi meseci prerokoval, da postane čež noč minister, bi se mu bil vitez Hochenburger v obraz smejal. Nekdaj je že sedel v državni zbornici, takrat se je pretepal s predsednikom te zbornice, sedaj je pa minister! Mož je pristen zastopnik tistega graško - nemškega nacionalizma, v katerem je malo talenta, kateri pa je od pete do glave zalit s črnim srdom do vsega, kar je slovenskega, ali, kakor bi se izrazil Hochenburger, kar je »windisch!« Ta mož je torej minister, in baron Bienerth je z njegovim imenovanjem zakril krvavo provokacijo slovenskega naroda!

Naše justično ministrstvo se vedno dela — posebno minister Klein je bil v tem pravi mojster — kakor, da bi ga politika čisto nič ne brigala, kakor da bi po svojem uradovanju visoko stalno nad strankami. Vzlie temu pa je to ministrstvo nam Slovencem najnevarnejše in še nobeno ministrstvo nam ni toliko odjedlo, kakor ravno justično ministrstvo. Ravno to ministrstvo nam je najbolj germaniziralo Koroško in Spodnje Štajersko, pod plaščem nepristranosti nam je sekalo najglobokejše rane, in nam jih še sekajo! Program tega ministrstva je bil od nekdaj: polna skleda pripada samo Nemcem!

Po tem načelu se je justična uprava vedno ravnala: hotela je nas Slovence iztradati, kar se ji je na Koroškem in Štajerskem že skoraj posrečilo. Tje je trdovratno imenovala sodnike in notarje, ter se ni prav čisto nič brigala, ali so imenovani zmožni slovenskega jezika, brez katerega si pametnega sodnika in pa-

metnega notarja v sredi slovenskega naroda niti misli ne moremo! Imenovali so se sredi Slovencev trdi Nemci, ker kakor že rečeno, polna skleda pripada po vodilnem načelu just. ministristva samo Nemcem!

To izstradanje, ki se polagonoma potiska že tudi na Kransko je nam Slovencem najnevarnejše. Mi puščamo svoje otroke za drag denar študirati. Ko so enkrat izstudirani, in ko hočejo službo imeti, pa je med Slovenci ne dobre, ker sedijo povsod Nemci pri polni skledi. Naši otroci naj pa potem travo grizejo, ali pa kamne hrustajo! Upam, da vam je jasna velika nevarnost, ki tiči v tem za slovensko ljudstvo. In če bo vitez Hochenburger dalj časa naš justični minister, se bo ta nevarnost še podvajila, in na milost in nemilost smo mu izročeni!

Ali zadnje čase je zadonela z najvišjega prestola mogočna beseda, s katero se je dosedanje postopanje justičnega ministrstva odsodilo, in iz katere ni drugega mogoče sklepati, nego to, da je sam cesar mnenja, da imamo Slovenci zajamčeno pravico, da dobivamo uradnike, ki so potpolnoma zmožni slovenskega jezika. S to cesarsko besedo so najostrejše obsojeni vsa imenovanja justičnega ministrstva v zadnjih dvajsetih letih, vsled katerih so vsa boljša mesta med Slovencami na Štajerskem, Koroškem, in deloma tudi na Kranjskem zasedli Nemci, ki sovražijo slovenski jezik, če tudi ga ne umejo!

Kakor veste, je naša država že dolgo časa imela v svoji oblasti Bosno in Hercegovino. Gospodarji so bili ondi židovski Ogri in pa Nemci, tako da sti se ti dve turški provinciji z nemškim jezikom mažarsko vladali. Komandiral pa je vse kak nemški general, ki bi bil prej kot ne v sramoto štel, če bi bil več hrvaškega jezika!

Sedaj je minister Aehrenthal v proslavo cesarjevem jubileju Bosno in Hercegovino priklopil naši državi. Prebivalci teh dveh krovovin dobe svojo ustavo, in gotovo tudi svoje cesarskega namestnika.

Dosedaj je načeloval v Sarajevo general Winzor, trd Nemec, kar ga pa ni oviral, da je vladal nad narodom, kojega jezik mu je bil na primer tako neznan, kakor je nam neznan kitajski jezik. General — in tukaj lojalno pripoznavamo, da ga je srečala velika in dobra pamet — je sprevidel, da ne more več stati na

čelu Bosni in Hercegovini, če ne govoriti jezika, ki ga govoriti ondtni narod. Priznal je, da mora deželn predsednik absolutno in na vsak način govoriti jezik tiste dežele, kjer sedi na stolu cesarskega namestnika. Pri tem zdravem spoznanju je mož prostovoljno odstopil in naš vladar mu je pisal lastnoročno pismo, v katerega se izreka, da je vzrok, na katerega se je general pri svojem odstopu skliceval, do cela utemeljen. General Winzor je bil pohvaljen, in vladar ga je še celo v baronski stan povzdignil! Vsled tega imamo slovensko izjavo najvišje osebe v državi pred sabo, s katero se je enkrat za vslej jasno izreklo načelo, da mora uradnik umeti jezik tistega naroda, v katerega sredi služuje. Za to lojalno in odkritosrčno visoko besedo smo svojemu cesarju zelo hvaležni, in njegovo pismo na generala Winzorja se je z zlatimi črkami vpisalo v naša sreca!

To cesarjevo pismo bi se moralno nabititi na vsako občinsko desko, da bi naše ljudstvo napolnilo zavest: cesar je z nami, čemu naj bi se torej tresli pred njegovimi ministri! To cesarjevo pismo nam bo vkrtilo tudi viteza Hochenburgerja, če bo poskušal med Slovence posiljati nemške fantaline! In višjemu deželnemu sodišču v Gradeu svetujemo, da ga dene v zlat okvir, tako, da bodo imeli vedno pred očmi, da sam cesar zahteva, da imen narod slovenski uradnike!

Eden pa je, kateremu je najvišje cesarsko pismo tako neljubo, kakor nam je neljuba muha, katera nam je padla v okusno juho. Ta nezadovoljne je naš deželni predsednik Božidar baron Schwarz! Če je čital to pismo, moral je videti v njem svoj consilium abeundi. S tem pismom je obenem obsojeni vsa dosedanja administracija barona Schwarza v naši deželi. Če mož sedaj ne bo odstopil, mora imeti res slonovo kožo!

Dr. Ivan Tavčar je na to še obširno govoril o novi organizaciji slovenske napredne stranke. Poslušaleci so mu pogostoma burno pritrjevali. Izvolil se je pripravljalni odsek, ki je takoj vzel v roko zasnovitev na prednega političnega društva za Krški sodni okraj.

Izrekla se je želja, da bodi prihodnji shod na Raki.

LISTEK.

Študentovskih ulicah.

Ljubljanska povest.

(Daleje.)

Težka je bila noč, ki jo je po svojem pogovoru z Leonom prebila Helena. Vso noč ni zatisnila očesa, vso noč jo je moril strah, da izgubi Leona ali Franeka. Nad njeno posteljo je visela obledela sličica njene matere. Snela jo je in jo pritisala k sebi.

»O moja mati,« je tiho jokala, ihtele so ustnice, »jaz ga ljubim tako vroče in presrno, da ne morem živeti brez njega. Moja mati, svetuj mi, razsvetli me, da bom vedela, kaj naj storim.«

Toda vse to ihtenje je bilo zmanj, vedno in vedno je slišala samo glas svoje vesti, ki ji je govoril, da ne sme zapustiti bolnega, na vedno trpljenje obsojenega brata, ko je vendar oče le še korak od groba in ko nima Franek nikogar drugega na svetu razen nje.

»O moja mati,« je tiho jokala, »pomagaj mi! Tako mlada sem, tako srčno ga ljubim, tako neskončno bi bila srečna, če bi bila njegova žena. Kaj res ne smem slušati svojega sr-

ca, kaj se moram res žrtvovati bratu in očetu?«

In zopet ji je vest rekla, da bi pahnila brata v silno žalost, ki bi povečevala njegove telesne muke in ga po težkem duševnem in telesnem trpljenju spravila v zgodnji grob, če bi ga zapustila.

Kakor bi imela mrzlico, tako je trepetala po vsem životu, razmišljajoč, ali je dolžna žrtvovati svojo ljubezen in svojo srečo bratu in očetu, ali sme brezobzirno seči po tem, kar obeta njej srečo, naj tudi brat in oče bi plačata z življem.

Komaj se je bil storil dan, je Helena že vstala. Bila je tako nemirna in razburjena, da ji v postelji ni bilo obstanka. Da bi očeta in brata ne motila v spanju, se je tiho splazila v kuhinjo. Na oknu je ležala knjiga, ki jo je prejšnji dan čitala, knjiga je bila odprta. Mehanično je Helena pogledala na knjigo in čitala:

... vsaka žrtev, storjena iz ljubezni najde svoje plačilo, če ne v drugem, vsaj v tolažilni in vse povzdijajoči zavesti, da je bilo storje po plemenito dejanje.«

Nekaj trenotkov so njeni pogledi obstali na knjigi, potem je padla nanjo in se razjokala. Solze so ji olajšale srečo in ojačile dušo. Ko je vstala, je bila mirna.

Tisto dopoldne je Leon spremilajoč svojo sestro prvič po predstavi

zivih podob srečal grofico Lici. Ni se ji mogel umakniti. Zapazil je tudi dobro, kako sta se njegova sestra in grofica Lici z enim pogledom spoznali in vedel je, da ga bo sestra čim prej mogoče samega pustila z grofico Lici. To se je točno zgodilo in Leon je bil primoran odzvati se pozivu grofice Lici in jo spremi-

to. »Dovolite mi, da vam izrečem svoje častitke,« je z mehkim in sladkim glasom začela grofica. »Sicer še ne vem, če ste že zaročeni, a čujem, da bo že v kratkem zaroka in koj poraten poroka.«

»Želeta sem že prej z vami govoriti,« je z vso svojo ljubeznivostjo nadaljevala grofica Lici, »a ni vas bilo na spregled. Odkrito vam priznam, bolelo me je hudo, da bi se ločila kdo ve za koliko časa morda celo vedno, ne da bi se bila poprep zopet — sprijateljila. Stara prijatelja sva, kajneda in sponuin na preteklost nama nalaga dolžnost, da ostaneva vedno prijatelja. Odpustite mi torej prenaglije besede. Mislim, da mora biti mož prizanesljiv, če v gotovih trenotnih žena ni v stanu premisliti, kaj reče in kaj stori. Posebno v trenotku, ko se pripravlja, da stisne k sebi srečo svojega življenga.«

Toda zdaj, ko je Leon pojasnil težave, ki jih ima s Heleno zaradi bolnega Franeka, ga je poskušala z največjo pozornostjo in, z vidnim čeprav nepristnim sočutjem. S spremimi opombami je utrijevala v Leonu sklep, da si ne mora obesiti nobeneča člana Helenine rodovine in da

sploh ne mora imeti stika s to rodovino in končno je vzklknila:

»Ah Leon — saj to vendar ni mogoče, da bi se zaradi tega bolnega dečka vam odpovedala. Ne, ne to ni mogoče. Ce vas Helena resnično ljubi, bo rada prepustila očetu skrb za dečka

Poslanska zbornica.

Dunaj, 15. marta. V današnji seji, ki se je pričela šele ob 3. popoldne, se je nadaljevala debata o rekrutni predlogi. Prvi je govoril nemški nacionalec Jesser, ki je v svojem govoru kritiziral narodne težnje nemških narodov glede polkovnega in armadnega jezika ter napadal skupnega vojnega ministra Schönaicha, češ, da je on tisti zli duh, ki deluje na to, da se ugodni madžarskim zahtevam glede armadnega jezika. Nemški socialni demokrat Seitz je izjavil, da bo njegova stranka glasovala proti rekrutni predlogi tako iz načelnega nasprotva proti obstoječemu vojaškemu sistemu, kakor tudi, ker smatra Bierthovo vlado kot eminentno nevarnost za parlament in za vso državo. Takšni vladi, kakor je Bierthova ne bodo socialni demokratje dovolili ne enega moža in ne enega groša. Krščanski socialist Schachinger je zavračal zahteve Madžarov, da se uvede v ogrske polke madžarsčina kot poveljevalni jezik, ter izjavil, da bo njegova stranka kot en mož glasovala za rekrutno predlogo. Češki socialni demokrat Svečen je ostro napadal vlado ter ji očital, da krši obstoječe zakone. Izjavil je, da bodo češki socialni demokratje glasovali proti rekrutnemu kontingentu. Interesantem je bil govor grofa Sternberga. Odkar je sklenil spravo z vojaško oblastjo, je postal iz rjevečega leva krotko jagnje. Preje je pri vsemi prilikah vzhodno napadal vladajoči vojaški sistem, v današnjem svojem govoru pa je z največjo vremeno zagovarjal rekrutno predlogo ter naglašal, da morajo sedanjem položaju vse stranke brez pogojno votirati rekrutni kontingen. Ukrainski poslanec dr. Trylovskij je rekel med drugim: Rusija koncentriira sedaj svojo armado na gališki meji in zoper bodo Malorusi tisti, ki jih bodo kot prve poslali v krvavi boj. Toda Malorusi ne bodo tako neumni kakor leta 1878., da bi se borili za Avstrijo. Neki podčastnik mu je pripovedoval, da so Avstrije pri bosanski okupaciji ujeti Bosance prebadali s svojimi bajoneti, ne da bi skrajšali njihovo trpljenje, marveč šele, ko so svoje bajonetne razčarali v ognju. Na to so prebadali telesa brezmočnih ujetnikov ter se vrtili svoje bajonetne v strašnih ranah. Domobrani minister Georgi, ki je doslej mirno poslušal poslanecgovor, je pri teh besedah razjarkeno skočil po konci, udaril s pestjo na pult ter zaklical: »Kaj takšnega ne morem trpeti! To je laž! Tega ne morem poslušati. Armada ne dam žaliti!« Ko je Trylovskij končal svoj govor, se je oglašil za besedo domobrani minister Georgi. Minister je zavračal predgovornike napade na orožništvo in armado ter rekel: Dogodek z bajonetom je pri naših avstrijskih vojakih kratkomalo izključen. Takšno barbarsko je docela nemogoče. Obžalovati je treba, da napadajo vojaštvo baš Malorusi, zakaj ravno maloruski vojak se odlikuje s posebno vdanostjo in zvestobo. Ce bi sedaj izbruhnila vojna, bi maloruski polki zoper vzgledno storili svojo dolžnost ne glede na to, kar govore v zbornici o njih lastni njihovi poslanci. Dr. Šusteršič proti Trylovskemu: »To je nečuvano, da tako govorite! Resen poslanec ne spravlja takih stvari tu na dan! Razčalili ste tudi naše vojake!« Dr. Trylovskij se je hotel zakaditi v Šusteršiča in prislo bi bilo do pravetega pretepa med njima, ako bi jih ne bil razločil poslanec Prochazka. Med splošnim nemirom je bil govoriti krščanski socialist Lang, ki je izjavil, da bo njegova stranka glasovala za rekrutni kontingen. Na to se je prekinila. Prihodnja seja bo jutri ob 10. popoldne.

Srbska nota.

Dunaj, 15. marta. Srbski poslanek dr. Simić je danes ob 6. zvezčer vročil ministru zunanjih del baronu Aehrenthalu nato svoje vlade. Minister je nato sprejel ter pripomnil, da jo bo študiral.

Dunaj, 15. marta. V vladnih krogih so s srbsko noto skrajno nezadovoljni, češ, da je iz nje razvidno, da Srbija absolutno neče mirne povravnave nastalega sporu. Nadaljnja pogajanja na temelju najdalekosežnijih tarifnih koncesij so seveda v sedanjih okolnostih izključena.

Dunaj, 15. marta. Avstrijski diplomati, ki imajo tehtno besedo v sedanji krizi, izjavljajo, da je srbska nota docela nezadovoljiva. Pred vsemi dolže rusko, angleško in francosko časopisje, da neti upornost srbske vlade proti Avstro - Ogrski. Vkljub temu, da je srbski odgovor nepopoljen, vendar bo Avstro - Ogrska še enkrat dala srbskim državnim prilikom, da spremene svojo politiko. Glavna zahteva avstro - ogrske vlade je, da se Srbija precizno izjavlja, da hoče prenehati z nadaljnjim obroževanjem. Vojna sicer ni neizogibna, vendar pa verjetnost za vojno narašča od dne do dne. Vesti o mobi-

lizaciji za sedaj še ne odgovarjajo resnici. Sedaj je na delu še diplomacija, ta ima še sedaj vse niti in rokoh in vojskovodje še niso dobili besede. Toda ni daleč čas, ko bo diplomacija moralna vse akcije poveriti generalom.

Vojna je neizogibna?

Budimpešta, 15. marta. V političnih krogih smatrajo položaj kot veleresen. Na borzi se je širila vest, da je poslanik Forgach v Belgradu dobil ukaz, še danes zahtevati točen odgovor od srbske vlade. Ako bi ta odgovor zopet ne bil zadovoljiv, bi imel poslanik takoj zapustiti Belgrad. Ko se je izvedelo za vsebitno srbske note, so kurzi na borzi rapično padli. Splošno se smatra vojna kot neizogibna.

Berolin, 15. marta. Položaj presojajo v tukajšnjih vladnih krogih za velekritičen. Kot najjasnejši dokaz za kritičnost situacije je smatrati dejstvo, da je cesar Viljem odgodil svoje potovanje na otok Krf.

Pariž, 15. marca. »Petit Parisien«, ki je v najjasnejši zvezi s francosko vlado, je mnenja, da je vojna neizogibna, ker hoče baron Aehrenthal vojno že zaradi tega, da upraviči obsežno avstrijsko obroževanje. Razen tega pa misli z vojno za desetletje onemogočiti vsako nadaljnjo srbsko propagando.

Ruske obljube.

Zagreb, 15. marta. Iz Belgrada javljajo: Vlada je obvestila vodje vseh strank, da ji je Rusija dala obvezno obljubo, da dobita Srbiju in Črno goro teritorialne kompenzacije v novopazarskem sandžaku. Evropska konferenca bo to vprašanje rešila ugodno za Srbijo in Črno goro. Anglija, Francija in Italija so obljubile, da bodo vso odločnostjo podpirale na konferenci srbske zahteve.

Iz Črne gore.

Cetinje, 15. marta. Armada je na potu na hercegovinsko mejo. Vse prebivalstvo je oboroženo. Vsak dan dohaja v Bar ruski in angleški parniki, ki vozijo vojni material in streličje. Splošno vlada prepričanje, da izbruhne vojna v najkrajšem času.

Cetinje, 15. marta. Včeraj je imel vojni svet sejo pod predsedstvom kneza Nikole samega. Knez je izjavil, da je armada popolnoma pripravljena na vojno, ter obenem nazzanil, da bo pomilost v ugodnem trenotku vse politične zločince.

Srbsko - bolgarska zveza?

Belgrad, 15. marta. Iz Sofije je došlo poročilo, da je kralj Ferdinand izjavil, da se hočesporazumeši s Srbijo in ž njo skleniti politično in trgovinsko zvezo. Tozadneva pogajanja se imajo pričeti v najkrajšem času.

Bolgarsko - turški sporazum.

Sofija, 15. marta. Vlada je dobila iz Petrograda obvestilo, da se je doseglo s turškim ministrom zunanjih del Rifaat pašo popolno sporazumljenje glede spora z Bolgarsko in sicer na temelju temelju: »Turčija sprejme 125 milijonov kot odškodnino s strani Bolgarske; 2. od te svote dobi primerno odškodnino orientalske železnice za rumelijsko progno v 3. Rusija bo črtala toliko anuitet turške vojne odškodnine, ki so potrebne, da se kapitalizirano po 5% dobi sveta 125 milijonov kron.

Glas s Koroškega.

(Dopis iz Kotmare vasi.)

Stojimo v znamenju deželnozborških volitev, ki se bodo vršile dne 24 marca za splošni volilni razred in dne 29. marca za kmečke volilne okraje. Kakšen bo izid teh volitev, je težko reči, pa saj koroški Slovenci nimamo nidesar več izgubiti in če bi vsaj to ohranili, kar sedaj imamo, bili za silo zadovoljni.

»Südmärker« in »Schulverein« sta na delu in delata z ljuto silo na naše uničenje in na naš propad. Nesreča, za nas pogubna razdelitev volilnih okrajev, jima daje nov pogum za nju uničočo delovanje pri nas.

Vse stoji v boju, v srditem boju zoper nas, tudi vse oblasti, od zadnjega nemčurskega župana v najbolj oddaljeni hribovski občini, ki lomi in piše tako nemčino, da si mora ušešati, če jo slišiš, pa do okrajnega glavarja, od prvih javnih funkcionarjev, pa do zadnje najgujenejše nemščarske barabe, ki prepojena gratis-jeruža igra pri nas ob času volitev veliko vlogo.

Seno, slama, oljnate tropine, otrobi, turčica in sploh vse potrebuščine, ki jih letos dobivamo po ujmah prizetki kmetje na Koroškem in ki smo jih tako krvavo potrebeni, se izkoristijo za volilno agitacijo. Kdor je vneteši nemčur, ali ima pod seboj več delavev, ali deje vožnje več sedom in drugim volilcem, ta dobi veliko več, kakor drugi, ki ne more

nemškonacionalni stranki veliko pomagati. Labko si je torej misli, kaj dobi še ponizni slovenski kmet, ki se komaj upa obhega in mogočnega župana — ki je večinoma velik diženi revč — kaj pristi. Vesel mora biti, če ti ponudijo vsaj nekaj kilosa ali slame, kaj šeke tako turščice ali kaj redilnejšega za tvojo letos stradajočo živino, če tak vzorni župan kar večjega dela krmil sam ne pobera, po furmuli, da je srajeva bližja životu kakor suknja, ali po nemško: selber essen macht fett. Pravičen srd te obide, če imat le nekoliko vlogleda v to „kunštno“ razdeljevanje krmil. Vse je le „Wahlen“ — „Wahlmais“, vse, do gratis „stufa“ pred in po volitvah. Našim poživljenjem hajlovecem se pri volitvah kar javno na cesti toči pivo; časih se je to godilo še očit nejše, kakor zdaj. Naš „ata“ ga kar v žetarjih vozijo v njih grand goščino in znosijo ga toliko na mizo, da je groza, kar potem počenjo upijanjeni ljudje. Komandirajo in vadijo jih naš „ata“ tedaj „Mandi steh auf“, da je potem v času volitve treba le potegniti in vse gre dobro, tem lažje, če se razglasiti, da bo „gratis-suffa“ združen z „gratisj-mohom“ ali „gratisgolažem“. Samo to jih jezi, da veliki sneg ni prišel 21 dni pozneje, da imamo Slovenci vzrok ostati doma za pečjo.

Gorje ti pa Slovence, ki svojim okraju in glavarjem, ki je tako močno gospod celo čez tvojo osebno prostost, ne občuje v njegovi zveličavni „amtssprache“ in se slepo ne pokoriš njegovim salomonskomodrom ukazom, ki so seveda velikanske važnosti v dokumentiranju pravice, ki se nam deli od naših javnih organov, posebno za časa kakih volitev.

Vzlio silnemu pritisku naših našprotnikov, vzlio kruti pristranosti javnih organov in vzlic vsi korupcijski, s katero delujejo zoper nas, imamo vendar upanje, da si priborimo vsaj še dva nova deželnozborška mandata. Če še združimo vsaj nekaj več glasov na naše „Zählkandidate“, smo že veliko pridobili in ni bila borba in nismo bile naše žrtve za obupni boj za našodni obstanek popolnoma zastonj.

K.

„Veleizdajniški“ proces v Zagrebu.

Zagreb, 15. marca.

Veleizdaja je že „dokazana“ in kdor ne veruje v krivo obtožencev, zgredi zločin javnega miru po § 65. kaz. zak. „Pokret“ je bil v soboto konfisciran za to, ker je — kakor vedno do sedaj — besedam: veleizdaja, veleizdajalc itd. pridejal vedno ušesca („veleizdaja“, „veleizdajoi“ itd.)! Drž. pravnik Accurti je prečrpal z rdečim svinčnikom vse ušesca v celenem listu in je s tem obvestil uredništvo „Pokreta“ z dopisom, v katerem trdi, da je s stavljencem ušesca storjen — zločin motenja javnega miru § 65 kaz. zakona!

Ta konfiskacija dosti jasno razsvetljuje razmere, ki danes vladajo na Hrvatskem, posebno pa „veleizdajniški“ (stavljam to besedo že vedno pod ušesca, ker upam, da Ljubljana nima takega Accurtija kot Zagreb) proces, ki ga zagrebški državni pravnik jemlje že vedno resno, četravno sama obravnava dokazuje ad oculos, da so obtoženi Srbji vse prej kot „veleizdajniki“ in sovražniki Hrvatov. To se jasno vidi tudi iz današnjega zasljevanja tretjega obtoženca učitelja Jocu Oreščanina.

Zasljevanju prisostvuje tudi prvi obtoženec Adam Pribičević, ki je bil v soboto bolan. Pred seboj imamo torej tri obtožence: že zasljanega brata Pribičevića in J. Oreščanina, ki je zasljevan. Nadaljuje se čitanje korespondence obtoženca J. Oreščanina.

Predsednik pozove Adama Pribičevića naj še enkrat razloži svoje pismo Oreščaninu, kar ta tudi storii.

Obtoženec J. Oreščanin razlagá pismo v enksem smislu in pravi, da je obljubil pisati v „Srbsko Kolo“ v smislu njunih (njegovih in Adamovih) skupinskih idealov (kulturno in gospodarsko delo) ali svoje obljube ni izvršil. Adam ga v tem pismu opozarja na dano obljubo. Dalje izjavlja obtoženec, da je prosil Adama Pribičevića, naj bi se on obrnil na svoja brata Milana (nadporočnika v srbski vojski) in prosil od njega informacije o učiteljski službi v Srbiji, ker je nameraval kompetirati za učiteljsko službo, ker se je v vasici, kamor ga je Rauchova vlada prestavila za kazenski del, glasoval za kandidata koalicije, „čutil slabje kot v ječi“.

Čitajo se razglednice, ki jih je obtoženec dobival iz Srbije in na katerih je več podpisov srbskih učiteljev in učiteljic.

Obtoženec pravi, da je te razglednice dobil od stanovskih tovaršev, s katerimi se ja sposnal na učiteljskem kongresu v Zagrebu. Ta kongres je imel zelo dobre posledice.

Kot dokaz za to citira obtoženec neki članek iz čítanke za ljudske šole v Srbiji iz 1. 1907., v katerem se označuje Hrvatska kot posebna kraljevina.

Čita se pismo neke učiteljice v Srbiji, ki piše o kulturnem edinstvu.

Predsednik vpraša obtoženca, kako si on razlagá izraz „neovobojeni srbski Hrvati“, ki se nahaja v tem pismu.

Obtoženec: »To sem že rekel; to s oni, ki ne uživajo nikakršne politične svobode. Zato smo mi hoteli zediniti vsa kulturna sredstva, ker samo s pomočjo kulture se moremo osvoboditi.«

Predsednik: »Kaj razumete pod besedo „mi“?«

Obtoženec: »Hrvate in Srbe.«

Drž. pravnik: »Jaz mislim, da se pod „neovobojeno deželo“ ima razumeti, da Hrvatska še ni združena s Srbijo.«

Obtoženec: »Ni kakor! Jaz razumem ta izraz, katerega jaz v ostalem nikdar uporabljal nisem, tako kakor sem to rekel.«

Čita se pismo nekega učitelja, ki pravi, da se je že popolnoma odvadil dela v šoli.

Predsednik: »To se mora tako razumeti, da je ta učitelj popolnoma zapustil šolo in se pečal samo s politiko.«

Obtoženec: »Ali ne! On je dobil vendar daljši dopust radi bolezni!«

Začne se razgovor o osnivanju posebnega srbskega učiteljskega društva na Hrvatskem. Obtoženec razlagajoče zadevo in uspešno dokazuje, da to ni bil akt sovražnosti proti Hrvatom.

Votant Cuvaj: »Ali zakaj so osnivali svoje posebno društvo, ako so Hrvati in Srbi en narod?«

Obtoženec: »Dobro je, da smo prišli na to. Ko bi narodno edinstvo bilo že v popolnem obsegu izvedeno, bi jaz vedno hodil pod hrvatsko zastavo. Sedaj tega nočem storiti samo radi tega, da me ne bi kdjo smatral za kuka vico!«

Drž. pravnik: »Vi trdite, da so se Srbji l. 1848. borili pod srbsko zastavo in to ni res?«

Valerijan Pribičević (ki je tudi prisoten): »Tudi vojvoda Šupljikac, stari oče soproge drž. pravnika Accurtija, je marsiral pod srbsko zastavo.« (Splošna veselost)

Z belgrajskim »Slov. Jugom« obtoženec ni imel nobenih zvez. Njemu je znano da, je bila svrha lista iz kluba »Slov. Jug« kulturno zblžanje Jugoslovanov in on ne veruje, da bi klub zasledoval še kakre druge cilje.

Ko začne pred. izpravščati obtoženca o srbskih samostalnih stranki, izjavlja ta odločno: »Srbsko prebivalstvo na Hrvatskem se je ravno vsled delovanja srbske samost. stranke začelo zavedati, da so njegovi interesi identični z interesu hrva. naroda. Srbska samost. stranka je šla v svojem požrtvovanju tako daleč, da je svoj način program popolnoma suspendirala za toliko časa, dokler se ne izvaja ustavnost in sloboda na Hrvatskem.«

Na vrto pridejo manjše obdelčitve, ki jih obtoženec zelo uspešno pobije, kar drž. pravnika tako razjezi, da izgubi vsak takt in začne žaliti branitelje obtožencev. Dr. Hinković hoče proti temu protestirati, ali predsednik mu ne da govoriti, nego pokliče četrtega obtoženca (sedaj gre stvar dosti hitro), trgovca in goščinčarja Vaso Lukača, ki pravi da je prista srbske samost. stranke, ali ni bil v nikaki zvezi s strankinimi organizacijami v drugih okrajih kakor mu ni znano o kakih tajnih sestankih. V njegovi gostilni so se pač zbirali pristaši stranke, ali to ni bilo tajno in se je pravzaprav vedno več plo kot pa govorilo. (Veselost.)

Svila za neveste

od 1 K 35 vin. meter naprej v vseh barvah. Franko in že očarljeno se posilja na dom. Bogata izbira vzorcev se posilja s prvo pošto. Tovarna za svile Henneberg, Zürich.

3 131 2

Meteorologično poročilo.

marca	Cas časopis- vanja	Stanje baro- metra v mm	čas- temper- atura	Vetrovi	Nebo
15	9. zv.	781	62	m. jzah.	del obl.
16	7 zj.	728	28	sl. jj. ah	oblačno
• 2. pop.	728	60	sl. jzahod	jasno	

Srednja včerajšnja temperatura 38°, norm 35°. Padavina v 24 urah 36 mm.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je dne 16. marca 1909 ob 5 uri zjutraj po kratki in mučni bolezni umrl previden s sv zakramenti za umirajoče naš ljubljeni soprog ožir oče, stari oče, tast, svak in stric, gospod

Andrej Podbregar
poduradnik c. kr. drž. železnice.

Pogreb predragega pokojnika bode dne 7 marca '09 popoldne ob 4 uri iz hiše št 10 Emmonske ceste na pokopališče k Sv. Križu. Blagega pokojnika priporočamo v molitev in prijazen spomin.

Sv. maše zadušnice biale se bodo v raznih cerkvah.

V Ljubljani, 16. marca 1909.

1120 Žalujodi ostali.

Sprejmam 1113-1

stenografa - strojepisca

Vstop takoj. Plača po dogovoru
Dr. HORVAT v Ptiju.

V notarsko pisarno v Postojni
se sprejme
proti primerni plači v zemljeknjž-
nih stvareh izvežban vesten

pisar.
Vstop takoj. 103-3

Spretnega 1118-1

stenografa

zmožnega nemške in slovenske steno-
grafije, sprejme takoj dr. Josip
Furlan, odvetnik v Ljubljani.

Oženjen, 35 let star odsluženi pod-
čačnik, zmožen slovenščine, hrva-
ščine, laščine in nemščine, isče pri-
merne 1115-1

službe

Gre tudi na deželo.
Naslov v uprav. „Slov. Naroda“.

Tako in za stalno sprejmem

2spretni šivilji

v modnem ateljeu Jos. Šetinc-Bersin
v Welleh ulicah štev. 5 v Ljub-
ljani. 1104-2

Preklic.

Podpisani preklicujem in obžalu-
jem vse besede, s katerimi sem očital
goljufijo gostilničarjevi hčeri Evi
Supanovi pri Sv. Marjeti in jo prosim
odpuščanja.

Jakob Šergan
v Rimskih toplicah.

Še nekaj 593 17

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa,
prav dobro vzdržnih in močnih v
obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400,
1500, 1600 do 5000 odda po pri-
merni ceni tvrdka

M. Rosner in drug
veleganjska sadja v Ljubljani
poleg Koslerjeve pivovarne.

A. Lukič
Pred škofijo 19

Prispevka svoje popolnoma svežo
najmodernejšo konfekcijo obleke
za gospode, dame, dečke, deklice in otroke
po najnižjih cenah.

1095-2

Lokomobil

za 14 konjskih sil, malo rabljen,
se proda radi povečanja obrti. Pri-
praven je za kurjavo z žaganjem in
ostane do konca aprila v obratu, kjer
se vsak čas lahko vidi pri Jos. Ober-
star v Sodražici. 199-2

Ženitna ponudba.
Učitelj, 24 let star, v mestu
na Hrastniku, se želi seznaniti
v svetu ženitve z mlado gospo-
dično ali vdovo brez otrok, ki
ima par tisočakov premoženja.
Ponudba s sliko pod št. 6666
do konca marca na upravnosti
„Slov. Naroda“. 1114-1
Slika se vrne. Tajnost zajamčena.

SUKNA

In modno 749 13
blago za obleke
priporoča firma
Karel Kocian
tvornica za suknjo
v Humpolcu
na Češkem.
Tvorniške cene. Vzoreci franko.

Perlini dan je sedaj zabava!

Persil

MUDERNO SREDSTVO ZA PRANJE

Popolnoma neškodljivo. Ni klor!

Enkratno kuhanje — da
bleščeče belo perilo!

Brez drganja in krščenja!

Brez perilnika!

Krani delo, čas in denar!

Enkrat preizkušeno, vedno rabljeno

Edini izdelovalec na Avstro-Ogrskem:

Gottlieb Voith, Dunaj III/1.

V Ljubljani se dobiva po vseh zadevnih trgovinah 490-12

Damske klobuke in slamnike

sprejema v 991-4

preformanje in popravilo

modni salon
A. Vivod-Mozetič

v Ljubljani, Stari trg štev. 21.

Prodaja iz konkurza.

Iz konkurzne mase zapuščine Avgusta Benigara, bivšega trgovca v Ljubljani, se proda trgovska zaloga v inventurni vrednosti K 12 189 16

obstoječa iz čaja, ruma, konjaka, likerjev in drugih spirituočnih

pijač in inventar v skupni inventurni vrednosti . . . . . 504 —

skupaj torej v inventurni vrednosti 12.693 16

Ponudbe za inventurno vrednost ali nad njo ali pa tudi do 10% pod inventurno vrednostjo se brez pogojno uvažujejo s tem, da se sprejme najvišja ponudba.

O ponudbah, ki bodo nižje nego 10% pod inventurno vrednostjo, si pridržuje upravnštvo mase posebej sklepati, ako ne bo višjih ponudb, in je vsak ponudnik na svojo ponudbo vezan do 6. aprila t. l.

Ponudbe naj se blagovoljno izročiti konkurznemu upravitelju gospodu

dr. Franu Tominšku 1117

odvetniku v Ljubljani, v Sedniških ulicah štev. 8.

načrtovanje do 1. aprila t. l. dopoldne ob 12. uri.

Vsek ponudnik mora ob izročitvi ponudbe položiti vadij 10% inventurne vrednosti, t. j. K 1269 32.

Ponudbe se odpro 1. aprila ob 4. popoldne; čigar ponudba se sprejme, mora takoj, ko se mu to naznani, položiti celo skupilo, odračunši položeni vadij in mora tekm v treh dni prevzeti celotno zalogo in inventar.

Inventurni zapisnik je na vpogled pri konkurznem upravitelju dr. Franu Tominšku, odnosno pri deželnem kot konkurznem sodišču v Ljubljani. Zaloga se na vsakočasno začtevo izkaže po konkurznem upravitelju.

Za popoln zaloge ter inventurnega zapisnika ter za kakovost blaga ne prevzame konkurzna masa nobene odgovornosti.

Dr. Fran Tominšek, konkurzni upravitelj.

Naznanilo.

Podpisana naznanjam slavnemu občinstvu, da bom po smrti
svojega soproga Ivana Demšarja vodila še nadalje

kovaško obrt

na Marije Terezije cesti štev. 6.

Obenem se zahvaljujem za obilno, do sedaj izkazano naklo-
nenost ter prosim slavno občinstvo, da me bode tudi v bodoče
podpiralo s cenjenimi naročili.

Z odličnim spoštovanjem

Ivana Demšar.

inženir-hidrotekt

653 6

Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ulice štev. 4.
Brzojavi: Lachnik-Ljubljana.

Lopa
meblirana soba

se odda na Francovem nabrej-
štev. 5.

100

Kupi se večji prekop dobrega
kremenskega peska

(Quarzsand) blizu Ljubljane. 100

Ponudbe naj se pošiljajo go-

dr. Renzeder, Dunaj IV., Te-
nische Hochschule.

Suhe gobe
surovo maslo, jajca
kupuje in prosi ponud

Tomáš Chaloupka,

Světec u Biliny. 100

Dam v najem ali proda

100 ali 200 po 1600 □ sežal-
zemljščica za pšenico itd. v zd-
vem kraju blizu Zagreba na Hrvaške
na 3 do 6 let. Najemnina od 150 oral-
2250 gld. Gospodarske zgradbe v d-
brem stanju. Ker je parna mlekar-
bližini ter mlekarstvo vrlo dobro uspe-
si lahko najemnik več iztrži za mle-
nega znača vsa najemnina, dočim v
drug preostane za njega. Nastop
lahko takoj. — Ponudbe od dobr-
marljivih gospodarjev prejema Krejčík,
vlastelin, Poganc, pot
Vrbovec na Hrvaškem. 1047

Sprejme se
potnik

broti fiksni plači, dijetam in proviziji.

Predaost imajo v potovanju izvez-
bani. Nastop takoj ali po dogovoru.

Ponudbe na „Prvo jugoslovansko

skladišče“ Jesih & drug, Glince-

Ljubljana. 1099-2

Prva in edina
slovenska modna trgovina
za gospode

39

Engelbert Skušek
Ljubljana, Mestni trg 19,

se slavnemu občinstvu za nakup
zimskega blaga

najtopleje priporoča.

Zaloga velikanska

Cene brez konkurence!

Razpis službe.

Občinski urad v Trbovljah razpisuje službo

občinskega redarja v Hrastniku

z letno plačo 840 kron, prostim stanovanjem, oziroma primerno stanarinom
službeno obleko.

Prosilci, večji slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisu
naj pošljajo prošnje na občinski urad Trbovlje

do zadnjega marca t. l.

Županstvo Trbovlje

dne 5. marca 1909.

Priporočam za spomladansko sezijo

svojo popolnoma sortirano zalogu

1058-3

izgotovljenih oblek